

Jedra

Boke

MJJESEČNA PUBLIKACIJA POMORSKOG MUZEJA CRNE GORE – KOTOR, JANUAR 2020.

POMORSKI MUZEJ 2019

Kolektiv Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru u 2019. godini ostao je vijeran svojoj potvrđenoj posvećenosti kreiranju izložbi, realizaciji sopstvenih izdavačkih projekata, priređivanju drugih kulturnih događaja. U protekloj godini upriličili smo 14 izložbi. Izdavačku djelatnost krajem prošle godine upotpunili smo sa tri nova izdanja: knjige *Kapetani i jedrenjaci Herceg Novog*, autora Petra Palavršića, novog broja *Godišnjaka* Pomorskog muzeja i objedinjene *Bibliografije* svih do sada izdatih *Godišnjaka*. Održali smo i dvije prezentacije knjiga drugih izdavača. Najaktivnije smo učestvovali u pripremi i održavanju cijelodnevnog obilježavanja 40 godina od katastrofalnog zemljotresa iz 1979. godine. Zadržali smo primat među crnogorskim muzejskim institucijama, kako po broju održanih manifestacija, tako i po posjećenosti. Ostajemo posvećeni i našoj trajnoj misiji čuvanja i širenja snage duha stare Boke Kotorске i njenog kulturnog i civilizacijskog nasljeđa, posebno pomorskog.

(Kompletan pregled svih važnih aktivnosti na stranama 3 – 10)

Jedra Boke je mjesečna publikacija
Pomorskog muzeja Crne Gore
januar 2020. godine

Direktor Pomorskog muzeja
Andro Radulović

Savjet Pomorskog muzeja

Od 14. septembra 2017. g. formiran je
Savjet Pomorskog muzeja koji će naredne 4
godine raditi u sljedećem sastavu:

Đuro Beli Prijić, predsjednik
Draško Dragaš, član
Dragana Lalošević, član
Vesna Prlja, član
Slavko Dabinović, član

Prijatelji i saradnici

Mr Mileva Pejaković Vujošević
Prof. dr Antun Sbutega
Prof. dr Gracijela Čulić
Don Anton Belan

Dr Stevan Kordić
Stefan Dabinović
Prof. dr Milenko Pasinović
Milan Sbutega
Zoran Radimiri
Željko Brguljan
Petar Palavršić
Slavko Dabinović
Radojka Abramović
Jelena Karadžić
Ilija Mlinarević
Milica Vujović
Smiljka Strunjaš
Danijela Nikčević

Jedra Boke sadržajno i tehnički oblikuje
Drago Brdar

Pomorski muzej Crne Gore Kotor

Trg Bokeljske Mornarice 391 Kotor, 82000

Telefon: +382 (0) 32 304 720

Fax: +382 (0) 32 325 883

Website: www.museummaritimum.com

e-mail: pom.muzej.dir@t-com.me

Pomorski muzej Crne Gore u Kotoru nastao je postepenim razvitkom prvobitne zbirke Bratovštine Bokeljska mornarica, utemeljene oko 1880. godine, koja je od 1900. godine otvorena za javnost, a 1938. godine preuređena i otvorena na prvom spratu sadašnje muzejske zgrade, barokne palate plemićke porodice Grgurina iz početka XVIII vijeka, koja je od 1949-1952. godine kompletno restaurirana i adaptirana za potrebe Muzeja. Danas je Pomorski muzej institucija kulture Republike Crne Gore.

Misija Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru je da čuva sjećanje naše zajednice na bogatu pomorsku istoriju Boke Kotorske i njeno izuzetno kulturno nasljeđe.

TRADICIJA

Savindan i Lode 2020

Kotorani su po tradiciji i ovogodišnjeg 27. januara zajednički Kobilježili pravoslavni *Savindan* i katoličke *Lode*, koje označavaju početak Tripundanskih svečanosti.

U duhu suživota i tolerancije, ispred crkve Svetog Nikole najprije je obilježen *Savindan*, nakon čega su svi zajedno uz zvuke Kotorke gradske muzike prešli ispred katedrale Svetog Tripuna, gdje je Mali admiral **Karlo Ribica** izgovorio *Lode* (pohvala svecu).

Na svečanosti ispred crkve Svetog Nikole dječiji hor Srpskog pjevačkog društva *Jedinstvo* izveo je svetosavsku himnu, a potom je protojerej stavrofor **Momčilo Krivokapić** čestitao Savindan podsjećajući na vjekovnu tradiciju Kotora, zajedništvo, uzajamno poštovanje i mir.

Na Trgu Svetog Tripuna, poslije izgovaranja *Loda*, podignuta je zastava na bazilici. Lode izgovara mali admiral čime se simbolično ističe generacijsko trajanje Bokeljske mornarice.

U NAŠEM KANTUNU

Donacija Slavka Dabinovića

Dugogodišnji bibliotekar našeg muzeja u penziji **Slavko Dabinović** u januaru je donirao Pomorskom muzeju sedam manjih predmeta koji potiču iz prve polovine 20. vijeka. To su sljedeći predmeti: toaletni pribor u kožnoj futroli (sa 6 djelova), okrugla pudijera sa ogledalom, pravougaona pudijera (bez ogledala), vitleri metalni, manji, vitleri metalni, veći, uvijač za trepavice, drvena ogrlica (crna).

Važniji događaji

IZLOŽBE

NAZIV: *Stare i rijetke knjige – Zbirka PMCG Kotor*;
POSTAVKA: Stare knjige iz 17. 18. i prve polovine 19. vijeka;
AUTORI: S. Dabinović, D. Nikčević i Tomislav Bonić;
ORGANIZACIJA: PMCG;
MJESTO: PMCG;
TRAJANJE: 19. 3. - 22. 4.

NAZIV: *Donacije Pomorskom muzeju Crne Gore u periodu 2007 – 2017. g.*
POSTAVKA: 178 predmeta koje je poklonilo 30 donatora;
AUTOR: Jelena Karadžić
ORGANIZACIJA: PMCG;
MJESTO: PMCG;
OTVORENA: 18. 5.

NAZIV: *Bokeljska mornarica; 1210 godina istorije, duhovnosti i kulture*;
POSTAVKA: Veliki broj eksponata;
AUTORI: Ilija Mlinarević, kustos PMCG;
ORGANIZACIJA: PMCG, Bokeljska mornarica, Ministarstvo kulture CG, Biskupija, Istorijski arhiv, JU Muzeji Opština - Kotor;
MJESTO ODRŽAVANJA: Cetinje, Ministarstvo kulture CG;
OTVORENA: 19. 5.
REPRIZA: 20. 11. u Zbirci pomorskog nasljeđa Porto Montenegro, Tivat.

NAZIV: *Hrvatska baština u trećoj dimenziji*;
POSTAVKA: Zbirka artefakata iz hrvatskih muzeja u 3D tehnici,
AUTOR: Astarta plus – Zagreb;
ORGANIZACIJA: PMCG;
MJESTO: Galerija PMCG;
OTVORENA: 1. 7.

NAZIV: *Teraformacije*;
POSTAVKA: 10 skulptura u terakoti i niz komplementarnih crteža-kolaža;
AUTOR: Jelene Pavićević;

ORGANIZACIJA: PMCG;
MJESTO: Galerija PMCG;
OTVORENA: 16. 7.

NAZIV: *Katalog Balšići/Film Exhibition*;
AUTOR: Dr Gojko Čelebić;
POSTAVKA: Izložba 14 panoa i igrano-dokumentarni film;
ORGANIZACIJA: PMCG;
MJESTO ODRŽAVANJA: Galerija PMCG i plato ispred PMCG;
DATUM: 8. 8.

NAZIV: *Il pittore del mare Fabija Kulusija*;
POSTAVKA: Slike F. Kulusija;
AUTORI: Marijana Pačeroni, istoričarka umjetnosti;
ORGANIZACIJA: PMCG i Zajednica Italijana CG Kotor;
MJESTO: PMCG;
OTVORENA: 4. 9.

NAZIV: *Od Krka do Kotora: Ivan Volarić – Piturić*;
AUTOR: Radojka Abramović, Marija Mihaliček i Zorica Čubrović
ORGANIZACIJA: PMCG i Centar za kulturu Grada Krka;
MJESTO ODRŽAVANJA: Krk, Galerija *Decumanus*;
TRAJANJE: Od 6. 10. do 21. 11.
REPRIZA: 29. 11. u PMCG.

NAZIV: *Iz grada isplovi ovog*;
POSTAVKA: 100 fotografija;
AUTORI: Mr Boris Čargo, kustos Arheološkog muzeja Split;
ORGANIZACIJA: PMCG i Arheološki muzej Split;
MJESTO: PMCG;
OTVORENA: 18. 10.

NAZIV: *Reklame i oglasi između dva svjetska rata*;
POSTAVKA: Panoi sa uveličanim fotografijama oglasa;
AUTORI: I. Mlinarević, kustos PMCG;
ORGANIZACIJA: PMCG i JU Muzeji i galerija Tivat;

MJESTO: JU Muzeji i galerija;
OTVORENA: 3. 10.

NAZIV: *Plovidbe 2018-2019.*
AUTOR: Dr Stevan Kordić;
POSTAVKA: 22 fotografije;
ORGANIZACIJA: PMCG;
MJESTO: Galerija PMCG;
DATUM: 19. 11.

NAZIV: *Pinokio*;
AUTOR: Ugo Pjeri;
POSTAVKA: Veći broj akvarela;
ORGANIZACIJA: PMCG;
MJESTO: Galerija PMCG;
DATUM: 5. 11.

IZDAVAČKI PROJEKTI

KNJIGA: *Godišnjaku PMCG LXII-LXIII i Bibliografiji Godišnjaka PMCG I-LX*;
AUTORI: XX autora; *Godišnjak, Slavko Dabinović, Bibliografija*;
IZDAVAČ: PMCG Kotor;
PROMOCIJA: PMCG, 6. 3.

KNJIGA: *Kapetani i jedrenjaci Herceg Novog*;
AUTOR: Petar Palavršić, istoričar pomorstva Boke Kotorske;
IZDAVAČ: PMCG, Kotor;
PROMOCIJA: PMCG, 21. 4.

PROMOCIJE

PREDMET: Knjiga *Ljudi i brodovi*;
AUTOR: Šiniša Luković;
IZDAVAČ: Knjižara SO;
ORGANIZACIJA: PMCG;
MJESTO ODRŽAVANJA: PMCG;
DATUM: 7. 6.

REDMET: Knjiga *Pomorsko pravo*;
AUTOR: Dr Borislav V. Ivošević i dr Časlav Pejović;
IZDAVAČ: Knjižara SO;
ORGANIZACIJA: PMCG;
MJESTO ODRŽAVANJA: PMCG;
DATUM: 7. 6.

JANUAR

Po tradiciji ni u januaru 2019. godine u Pomorskom muzeju Crne Gore nije bilo posebnih manifestacija kao što su izložbe, prezentacije i slično. Januar je dakle iskorišćen za svođenje bilansa prethodne godine i pravljenje plana za 2019. godinu.

FEBRUAR

U Pomorskom muzeju Crne Gore 15. februara potpisan je ugovor o donaciji portreta admirala Bokeljske mornarice **Rudolf Giunio** s Prčanja, rad **Anastasa Boca-Carića**. Ulje na platnu, dimenzija 228x126 cm, našem muzeju poklonili su Giuniovi potomci: **Lovel Giunio** iz Splita, **Kluk Giunio** iz Zagreba i **Buga Dalmatin** iz Dubrovnika. Posle uramljivanja portret je 21. marta vraćen u Muzej.

Fundus našeg muzeja u februaru je postao bogatiji za dva donirana i tri otkupljena predmeta. Fakultet za Pomorstvo Kotor poklonio je Pomorskom muzeju uramljenu fotografiju školskog broda Ratne mornarice Vojske Crne Gore – **Jadran**. Poklon je 27. marta uručio **prof. dr Stevan Kordić**, autor fotografije.

Kustos pomorsko-nautičke zbirke Pomorskog muzeja Crne Gore **Ilija Mlinarević** donirao je sredinom februara starinski mlinac za kafu. Napravljen je u formi kockaste kutije, sa manjom ladicom pri dnu. Od gospodina **Voja Nikčevića** iz Nikšića sredinom februara otkupili smo četvorkrako sidro sa lancem i primjerak male mesingane ikone Bogorodice sa dijetetom Hrista u naručju. Dimenzija ikone je 7x13 cm. Otkupom smo došli u posjed jednog primjerka puške kremenjače, tipa šaralija kako se, zbog detaljne izrade i gravure, u Boki naziva ova

vrsta puške, tipične u turskoj carevini. Pušku smo otkupili od gospodina **Ivana Pejovića** iz Podgorice.

Članovi Odbora za vanjske poslove Narodne skupštine Mađarske, **Zoltan Nemet (Zolt Németh)**, predsjednik Odbora, **Žolt Čenger Zalan (Zolt Csenger-Zalán)** i **Atila Mešterhazi (Attila Mesterházi)** – zajedno sa **Jožefom Nedešijem (Négyesi József)**, ambasadorom Mađarske u Crnoj Gori, posjetili su Pomorski muzej 5. februara.

MART

Prvu ovogodišnju tematsku izložbu pod nazivom **Stare i rijetke knjige – Zbirka Pomorskog muzeja Crne Gore Kotor** otvorili smo 19. marta. U prostoru na drugom spratu Palate Grgurina izložba se mogla vidjeti do 22. aprila. Autori izložbe su **Slavko Dabinović**, dugogodišnji bibliotekar Muzeja u penziji, **Danijela Nikčević**, bibliotekar, i **Tomislav Bonić**, muzejski tehničar. Publici smo predstavili staru i rijetku građu koju čine stare knjige iz vremena 17. 18. i prve polovine 19. vijeka. Te stare knjige pisane su uglavnom na italijanskom, njemačkom, francuskom, engleskom, latinskom, hrvatskom i srpskom jeziku. Izložbu je otvorila **Jasmina Bajo**, bibliotekarka savjetnica u Gradskoj biblioteci i čitaonici Kulturnog centra Nikola Đurković u Kotoru.

Članice delegacije Sabora Republike Hrvatske – **Jasna Vaniček Fila** i **Gordana Genc**, lične savjetnice Predsjednika Sabora Gordana Jandrokovića – obišle su 18. marta Pomorski muzej. S njima u pratnji bio je

Tomislav Pavković, drugi sekretar u Ambasadi Republike Hrvatske u Crnoj Gori.

APRIL

Značajno, obimno književno djelo **Petra Palavršića** pod nazivom ***Kapetani i jedrenjaci Herceg Novog*** predstavili smo u Pomorskom muzeju Crne Gore 12. aprila. Palavršićevo djelo obrađuje glavne istorijske događaje i ličnosti koji su uticali na razvoj pomorstva našeg kraja u periodu od 1720. do 1900. godine. Ova knjiga je izdavački poduhvat našeg Pomorskog muzeja. U knjizi je na 296 strana, u 11 poglavlja predstavljena novska pomorska istorija u period od 1720. do 1900. godine, a kojom su obuhvaćeni 446 kapetana duge plovidbe i njihovi jedrenjaci. O knjizi su govorili, pored autora, direktor Pomorskog muzeja Crne Gore Kotor **Andro Radulović**, te **Slavko Dabinović**, penzionisani, dugogodišnji bibliotekar našeg muzeja. Autor je bivši kustos Pomorsko-tehničke zbirke našeg muzeja.

Pomorski muzej Crne Gore pomogao je organizaciju cjelodnevnog programa kojim je Kotor obilježio 40 godina od katastrofalnog zemljotresa iz 1979. godine. Naš grad je na dan kada se dogodio zemljotres, 15. aprila, upriličio niz manifestacija obilježavanja godišnjice. Program je uključivao izložbu ***Osluškiivanje zidova koji govore***, okrugli sto pod nazivom ***Četrdeset godina od zemljotresa u Kotoru***, odigravanje kola Bokeljske mornarice na Trgu od oružja, dokumentarnu izložbu fotografija ***Kotor od zemljotresa do danas*** i film ***Sjećanje na 15. april 1979. godine***.

Pomorski muzej Crne Gore 5. aprila u popodnevnom satima posjetio je predsjednik Skupštine Islanda **Sigfuson (Steingrímur J. Sigfusson)**.

MAJ

Međunarodni dan muzeja 2019. naša institucija obilježila je organizujući izložbu ***Donacije Pomorskom muzeju Crne Gore u periodu 2007 - 2017. godine***. U postavci izložbe predstavili smo 178 predmeta koje je u desetogodišnjem periodu označenom temom Muzeju poklonilo 30 donatora. Izložbom smo htjeli jedinstveno da prikazemo sve donirane pred-

SVI DONATORI POMORSKOG MUZEJA:

Nedjeljka i Nikola Temali, Nada Radimir, Niko Barba, Božana i Ivica Biskupović, Gracijela Čulić, Slavko Dabinović, Stefane Dabinovic, Nada Lečić, Saša Lončarić, Zorka Martinović, Aleksandra Miović Valčić, Danilo Đ. Miljanić, Mirjana Pantar Tripković, Gracijela Pasković, Željko Pasković, Vjekoslava Perišić, Seljenko Preočanin, Đuro Pribilović, Zoran Radimir, Dragan Radulović, Marija Radulović, Milan Sbutega, Branislav Stjepčević, Vedran Tripković, Asja Zec, Centar za kulturu grada Krka, dr Josip Gjurović, u ime Bokeljske mornarice 809 Zagreb, i Jugooceanija

mete i istovremeno izrazimo zahvalnost brojnim darodavcima iz Boke Kotorske, Crne Gore i drugih država (Hrvatske, Srbije, Monaka), koje su našem muzeju poklonili predmete iz ličnih kolekcija i svojih

POMORSKI MUZEJ U 2019.

domova. Ovom izložbom uključili smo se i u manifestaciju *Noć muzeja*.

Pomorski muzej Crne Gore učestvovao je u pripremi najveće i najreprezentativnije izložbe na temu Bokeljske mornarice koja je organizovana u okviru programa obilježavanja Dana nezavisnosti, a održana na Cetinju u izložbenom prostoru Ministarstva kulture Crne Gore. Izložbu po nazivom ***Bokeljska mornarica; 1210 godina istorije, duhovnosti i kulture*** 19. maja je otvorio **Zoran Pažin**, potpredsjednik Vlade i ministar pravde Crne Gore.

Posjetiocima je predstavljen veliki broj ekspozata: dokumenata, knjiga, ikona, umjetničkih slika brodova i pomorskih bitaka, zavjetnih darova pomoraca, portreta kapetana, fotografija, odora, oružja i odlikovanja. Izrađen je luksuzni i bogato ilustrovani katalog na 150 strana sa tekstovima na našem i engleskom jeziku. U pripremi izložbe učestvovali su još, Bokeljska mornarica Kotor, Ministarstvo kulture Crne Gore, Biskupija Kotor, Istorijski arhiv Kotor, Muzeji Kotor i Opština Kotor. U programu otvaranju su govorili **prof. dr Antun Sbutega**, admiral Bokeljske mornarice Kotor, i **Andro Radulović**, direktor Pomorskog muzeja. Na Dvorskom trgu na Cetinju nastupio je Glavni odred mornarice i otplesao tradicionalno Kolo.

JUN

Knjigu pod nazivom ***Ljudi brodovi***, obimno djelo tivatskog publiciste i novinara **Si-niše Lukovića**, predstavili smo 7. juna u prostoru našeg muzeja. Veći broj zaljubljenika u pomorstvo, Boku i more, među kojima i nekoliko pomorskih kapetana, imali su to veće priliku čuti kako je nastala nova Lukovićeva knjiga koju su ispisali ljudi i brodovi Boke Kotor-

ske. Knjiga *Ljudi i brodovi*, nastala u ediciji ***Bokeljologija*** knjižare *So* iz Herceg Novog, napisana je na 228 strana i podijeljena na dva poglavlja, tematike, ljude i brodove. Svaka od njih obrađuje po dvanaest priča suptilno povezanih i mudro odabranih. O knjizi su, pored autora, govorili urednik **Nikola Malović** i kustos našeg muzeja **ILija Mlinarević**.

Naš muzej učestvovao je 4. juna u multimedijalnoj popularizaciji Bokeljske mornarice među učenicima i profesorima Srednje pomorske škole u Kotoru. Presentacija je održana u punom amfiteatru ove škole, sa početkom u 12 sati. Muzej su na pomenutom događaju predstavljali **Andro Radulović**, direktor Pomorskog muzeja i **Slavko Dabinović**, dugogodišnji istaknuti radnik i bibliotekar Pomorskog muzeja Crne Gore.

Potpredsjednica Republike Bugarske **Ilijana Jotova** i ambasadorica Republike Bugarske u Crnoj Gori **Meglena Ivanova Plugčijeva Aleksandrova** sa pratiocima posjetile su 28. juna Pomorski muzej Crne Gore.

JUL

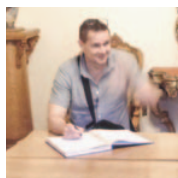
Galeriju Pomorskog muzeja Crne Gore u Julu smo iskoristili kao mjesto gdje smo

upriličili dvije zanimljive izložbe. Prvom, čiji naziv – **Hrvatska baština u trećoj dimenziji** – govori sam za sebe, prikazana je zbirka artefakata iz hrvatskih muzeja u 3D tehnici, a drugom pod nazivom **Teraformacije** posjetiocima smo ponudili na uvid deset skulptura izrađenih u terakoti i niz komplementarnih crteža-kolaža **Jelene Pavićević**, akademske vajarke iz Podgorice.

Izložbu *Hrvatska baština u trećoj dimenziji* u Kotoru otvorila je 1. jula uveče **Branka Bezić Filipović**, voditeljica Hrvatske matice iseljenika – podružnice Split. Ovaj kulturni događaj organizovali smo u saradnji sa Hrvatskim građanskim društvom Crne Gore i Hrvatskom maticom iseljenika – podružnica Split. Autorstvo savremene medijske prezentacije pripada firmi *Astarta plus* iz Zagreba. Izložbu *Teraformacije* 16. jula otvorio je književni kritičar i teoretičar književnosti **mr Milan Marković**.

Tri člana Centra za pružanje podrške veteranskoj populaciji oružanih snaga Republike Poljske zajedno sa predstavnicima Ministarstva odbrane Crne Gore obišli su 11. jula Pomorski muzej Crne Gore. Muzej su posjetili šef delegacije **Marius Pogonovski (Mariusz Pogonowski)**, pukovnik u penziji, poručnik **Pavel Vojćik (Pawel Wojcik)** i historičar **Tomaš Jašionek (Tomasz Jasionek)**, sva trojica sada zaposleni u Centru za veterane.

AVGUST

U okviru redovne djelatnosti 8. avgusta smo organizovali izložbeni i filmski program pod nazivom **Katalog Balšići/Film Exhibition**, scenariste i reditelja **dr Gojka Čelebića**. Riječ je bila o dvoslojnom kulturnom događaju u kome smo zainteresovanima ispred Palate Grgurima prikazali 60-minutni

igrano-dokumentarni film *Katalog Balšića*, a potom u galeriji Pomorskog muzeja otvorili izložbu *14 povelja zetskih vladara Balšića*, iz njihove državne kancelarije slatih u Dubrovnik u periodu 1368-1397. godine. Ova izložba je istovremeno bila svojevrsan omaž jubileju 650-godišnjice poslovno-pravnih povelja Balšića koje predstavljaju značajna dokumenta iz crnogorske državne istorije. Izložbu *Katalog Balšići/Film Exhibition* otvorio je predsjednik Opštine Kotor **dr Gojko Čekebić**. U programu otvaranja govorio je i **Andro Radulović**, direktor Pomorskog muzeja Crne Gore.

Sa Turističkom organizacijom Crne Gore Kotor na bedemima između glavnih gradskih vrata i Gradske pjace postavili smo malu izložbu kolorizovanih fotografija Bokeljske noći iz 1959. godine, kada je toj manifestaciji prisustvovao maršal **Tito**. Fotografije su bile izložene na tri veća panoa veličine 100 x 300 cm. Događaj je upriličen kao prigodan prateći dio fešte *Bokeljska noć*, a pripremu i organizaciju odradio je kustos Pomorsko-tehničke zbirke našeg muzeja **Ilija Mlinarević**.

SEPTEMBAR

Na prvom spratu Palate Grgurina 10. septembra predstavili smo knjigu **prof. dr Borislava V. Ivoševića** i **prof. dr Časlava Pejovića** *Pomorsko pravo*. Ovo djelo je **prof. dr Antun Sbutega**, admiral Bokeljske mornarice Kotor, označio kao najkompletnije djelo na naslovljenu temu napisano na prostoru Crne Gore i Srbije, a vjerovatno i Slovenije i Hrvatske. Knjiga obuhvata i detaljno prikazuje sve aspekte ove složene materije. Dvojica autora ovog djela su ugledni i poznati eksperti iz oblasti pomorskog prava.

U sklopu manifestacije *Dani italijanske kulture* u Galeriji Pomorskog muzeja 4. septembra upriličena je izložba *Il pittore del mare Fabija Kulusija (Fabio Colussi)*, tršćanskog slikara koji je oslikao i ljepote Venecije i antičku tradiciju slikara u Trstu. Izložbu je otvorio **Fabricio Soma**, generalni direktor Univerziteta u Trstu, a u programu otvaranja još su govorili **Aleksandar Dender**, predsjednik Zajednice Italijana Crne Gore, i **Marijana Pačeroni**, istoričarka umjetnosti.

Sa predstavnicima Ministarstva kulture Crne Gore, koje je predvodio ministar kulture **Aleksandar Bogdanović**, 16. septembra održali smo u Pomorskom muzeju Crne Gore radni sastanak.

OKTOBAR

Višegodišnja saradnja Pomorskog muzeja Crne Gore sa Centrom za kulturu grada Krka nastavljena je i u 2019. godini izložbom *Od Boke Kotorske do Krka: Ivan Volarić Piturić* koju je priredio naš muzej. Na izložbi, otvorenoj 6. oktobra u krčkoj galeriji *Decumanus*, predstavljeni su radovi sa prostora Boke Kotorske samoukog slikara i dekoratera Ivana Volarića Piturića. Izložba je organizovana u sklopu tradicionalne manifestacije kojom dvije institucije obilježavaju godišnjicu čuvene Le-

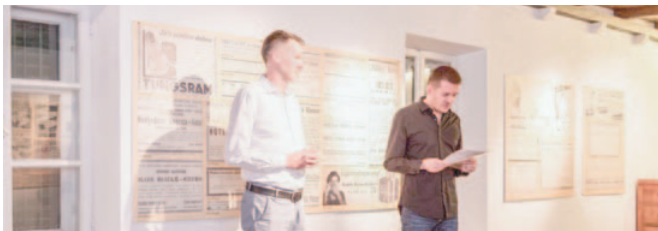

pantske bitke. Autorke izložbe su tri kotoranke: **Radojka Abramović**, muzejska savjetnica naše institucije, **Marija Mihaliček**, istoričarka umjetnosti, i **Zorica Čubrović**, inženjer arhitekture. Na svečanosti otvaranja izložbe govorili su **Maja Parentić**, direktorica Centra za kulturu Grada Krka, **Andro Radulović**, direktor Pomorskog muzeja Crne Gore, te dvije autorke izložbe: Radojka Abramović i Marija Mihaliček. Izložbu su otvorili **Nenad Vukadinović**, potpredsjednik Opštine Kotor i **Darijo Vasilić**, gradonačelnik Grada Krka.

Arheološki muzej iz Splita priredio je u 18. oktobra u Pomorskom muzeju Crne Gore iz Kotora izložbu *Iz grada isplovi ovog* o antičkom pomorstvu i ribarstvu Visa. Autor veoma interesantnog izložbenog projekta je **mr Boris Čargo**, voditelj arheološke zbirke Issa - Arheološkog muzeja Split. Ideja autora je bila da se publici predstavi antičko pomorstvo i ribarstvo otoka Visa. U programu otvaranja govorili su direktor Pomorskog muzeja Crne Gore **Andro**

Radulović autor mr Boris Čargo, **Damir Kliškić**, direktor Arheološkog muzeja iz Splita, i arheološnja iz Kotora **Vilma Kovačević** koja je izložbu otvorila.

Saradnja Pomorskog muzeja Crne Gore i SJU Muzeja i galerija Tivat rezultirala je reprizom dokumentarne izložbe pod nazivom **Reklame i oglasi između dva svjetska rata**, čiji je autor kustos Pomorsko-tehničke zbirke našeg muzeja **Ilija Mlinarević**. Izložbu je u izložbenom prostoru etnografske zbirke tivatske javne ustanove otvorio 3. oktobra njen autor. Pored autora u programu otvaranja izložbe govorio je i akademski slikar **Zoran Kruta**.

Povodom 448. godišnjice Lepantske bitke predstavnici Pomorskog muzeja Crne Gore, Opštine Kotor, Bokeljske mornarice Kotor,

Hrvatskog građanskog društva i Kotorske biskupije 7. oktobra u 11 sati postavili su vijence na spomen ploči u Kotoru poginulim učesnicima Lepantske bitke 1571. godine sa galiije Sv. Tripun. Događaju su prisustvovali: **don Ivo Ćorić**, **Jovo Sudić**, **Zvijezdan Šantić**, **Rafaela Lazarević**, **Tripo Šubert**, **don Anton Belan**, **Tomislav Bonić** i **Aleksandar Dender**.

Našem muzeju je u oktobru uručena finansijska pomoć gospodina **Stefana Steva Dabinovića**, poznatog brodoglasnika iz Monaka, porijeklom iz Dobrote. Donacija će bila namijenjena izdavanju publikacije **Godišnjak**, koju je nesebično dugi niz godina finansijski pomagao **Božo Dabinović**, pokojni otac Stefana Dabinovića. Pomorski muzej Crne Gore dodjelio je gospodinu Stefanu Dabinoviću specijalnu zahvalnicu.

NOVEMBAR

Izložbu **Od Boke Kotorke do Krka: Ivan Volarić Piturić** upriličili smo 29. novembra u galeriji našeg muzeja nakon što je ista izložba, sa nešto većim brojem radova ovog nadarenog umjetnika na prostoru od Krka do Dubrovnika, predstavljena u oktobru u gradu Krku. Jedna od autorki izložbe **Radojka Abramović**, muzejska savjetnica naše institucije, u programu otvaranja izložbe predstavila je opus Ivana Volarića Piturića. Izložbu je otvorio **Željko Aprčević**, predsjednik Opštine Kotor, a još je govorio **Andro Radulović**, direktor Pomorskog muzeja Crne Gore. Uz Radojku Abramović autorke izložbe su **mr Marija Mihaliček** i **Zorica Čubrović**.

Naš muzej je u saradnji sa Bokeljskom mornaricom i Zbirkom pomorskog nasljeđa Porto Montenegro

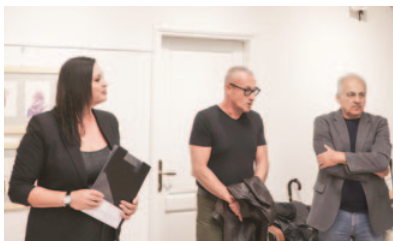

u prostoru te tivatske muzejske zbirke učestvovao u organizaciji izložbe pod nazivom **Bokeljska mornarica Kotor – 1.210 godina istorije, duhovnosti i kulture** koja je svoju premijeru imala u maju 2019. godine na Cetinju. Najveća i najreprezentativnija izložba o najstarijem udruženju pomoraca na svijetu otvorena je 20. novembra povodom obilježavanja Dana Opštine Tivat. Autor izložbe je kustos Pomorskog muzeja **Ilija Mlinarević**. U programu otvaranja izložbe govorili su kustos muzejske zbirke **Dražen Jovanović**, direktor Pomorskog muzeja **Andro Radulović** i admiral Bokeljske mornarice **prof. dr Antun Sbutega**.

Dvadeset i dvije fotografije **dr Stevana Kordića** i film **Zorana Radonjića**, dokumentovano svjedočanstvo o krstarenju studenata Pomorskog fakulteta Kotor u ovogodišnjem periodu, tematski su uobličeni u izložbi pod nazivom **Plovidbe 2018-2019** koja je otvorena na drugom spratu Pomorskog muzeja 19. novembra. U programu otvaranja izložbe govorili su direktor Pomorskog muzeja **Andro Radulović**, dr Stevan Kordić, istoričarka umjetnosti **dr Maja Đurić** i komandant Mornarice Vojske Crne Gore, **Vesko Tomanović** koji je otvorio izložbu.

U Galeriji Pomorskog muzeja 5. novembra otvorili smo izložbu akvarela svestranog umjetnika

Uga Pjerija iz Trsta pod nazivom **Pinokio (Pinocchio)**. Izložbu smo organizovali u saradnji sa Zajednicom Italijana iz Kotora i Narodnim univerzitetom u Trstu. Izložbu je otvorio istoričar umjetnosti **Marko Puntin**, kustos izložbe. U programu je govorio i **Aleksandar Dender**, predsjednik Zajednice Italijana Crne Gore u Kotoru.

Pomorski muzej 4. novembra posjetio je predsjednik Predstavničkog doma Velikog Vojvodstva Luksemburg **Fernand Etgen** u pratnji članova delegacije te države. Naš muzej je 14. novembra obišla ambasadorka Republike Turske **Songul Ozan** i tom prilikom razgovarala sa direktorom Muzeja **Androm Radulovićem**.

DECEMBAR

Naša muzejska institucija 20. decembra je organizovala predstavljanje dvije publikacije kojima smo upotpunili bogati izdavački opus ovog muzeja. Riječ je o **Godišnjaku Pomorskog muzeja u Kotoru LXII-LXIII** i **Bibliografiji Godišnjaka Pomorskog muzeja Crne Gore I-LX**. U programu promocije učestvovali su **Andro Radulović**, direktor Pomorskog muzeja Crne Gore, **Danijela Nikčević**,

bibliotekarka Pomorskog muzeja, autor **Bibliografije Slavko Dabinović**, dugogodišnji bibliotekar našeg muzeja u penziji, i **Jasmina Bajo**, bibliotekarka savjetnica Gradske biblioteke i čitaonice Kotor. Publikacija **Godišnjak** u predstavlja zbornik naučnih i stručnih radova većinom pomorske tematike. Izlazi 67 godina.

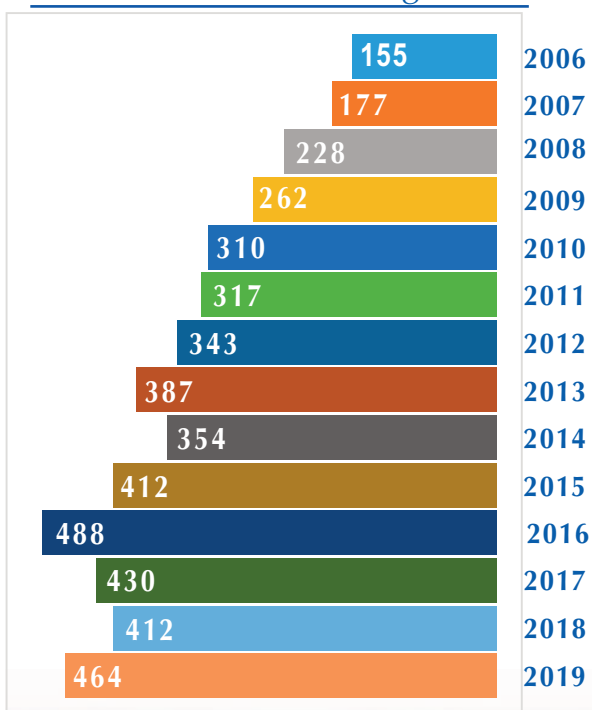
Godinu 2019. Pomorski muzej završio je u tuzi pošto je 28. decembra iznenada preminuo **don Anton Belan**, naš veliki i dragi prijatelj. Don Belan je rođen na Prčanju 1953. godine. Bio je neumorni pregalac vjere i humanosti. Kotoru je bio posvećen i odan svim svojim bićem. Njegovim doprinosom i pomoći ostvarena su neka od najvećih dostignuća naše institucije. Još jednom izražavamo veliku zahvalnost i poštovanje našem dragom prijatelju za sve što je uradio za Pomorski muzej i naš grad, za čuvanje kulturne baštine.

Pomorstvo u KOTORU danas

U Kotor je u januaru zabeležen dolazak samo jednog većeg kruzera. Bio je to 3. januara kruzer *Costa Deliziosa*. Pored ovog kruzera u naš grad je tri puta dolazio i mali kruzing brod *Athena*. Prema zvaničnim podacima Luke Kotor A.D. u 2019. godini u Kotor je dolazilo ukupno 464 manjih i većih brodova na kružnim putovanjima sa kojima je doputovalo više od 622.558 turista. Prošle godine u Kotor su dolazile 1.604 jahte. Na njima je bilo 8.811 putnika. Kruzing sezona u ovoj godine počinje 1. aprila, a prvi veći kruzer koji će uploviti biće *Aida blu*.

Brodovi i jahte u Kotoru

Od 2006. do 2019. godine

Izvor: Luka Kotor A.D.

U 2019. godini

2019.	PLOVILA		PUTNICI
	kruzeri	jahte	
januar	2	0	53
februar	5	4	822
mart	7	20	1.235
april	28	103	45.172
maj	60	159	83.551
jun	66	267	82.366
jul	65	336	90.907
avgust	62	316	83.768
septembar	71	299	89.666
oktobar	66	89	91.936
novembar	22	9	40.514
decembar	10	2	12.568
UKUPNO	464	1.604	622.558

Foto: Marina Brajović (Volim Boku - Facebook grupa)

Kruzeri *Costa Deliziosa* (294 m, na lučkom vezu) 3. 1. oko 16 sati

NAKON ZAVRŠENIH SVEČANOSTI LODA I SAVINDANA, 27. januara, slavlje se za mornare Bokeljske mornarice prenijelo u Dom Bokeljske mornarice na Pjaci od kina. Tu je uslijedila tradicionalna smjena prošlogodišnjeg i ovogodišnjeg malog admirala. Viceadmiral **Ilija Radović** je ovogodišnjem malom admiralu **Karlu Ribici** dodijelio Odluku o postavljenju, dok je prošlogodišnjem, **Martinu Petroviću**, uručio na poklon ručni sat sa ugraviranom posvetom i monografiju *Katedrala Svetog Tripuna u Kotoru* u znak zahvalnosti za dobro odrađenu obavezu, ističući da je Bokeljska mornarica Kotor sada bogatija za dva nova člana. Za prisutne članove i goste priređen je prigodan koktel.

KARLO RIBICA MALI ADMIRAL ZA 2020. Na zajedničkoj svečanoj sjednici Admiralata i Upravnog odbora Bokeljske mornarice Kotor, održanoj 13. januara, za malog admirala Bokeljske mornarice izabran je **Karlo Marijana Ribica** iz

Tivta, star 12 godina. Karlo je odličan je učenik 6-og razreda. Otac, **Marijan Ribica**, dugogodišnji je član Bokeljske mornarice, po činu poručnik, u drugom mandatu predsjednika tivatske podružnice Bokeljske mornarice Kotor.

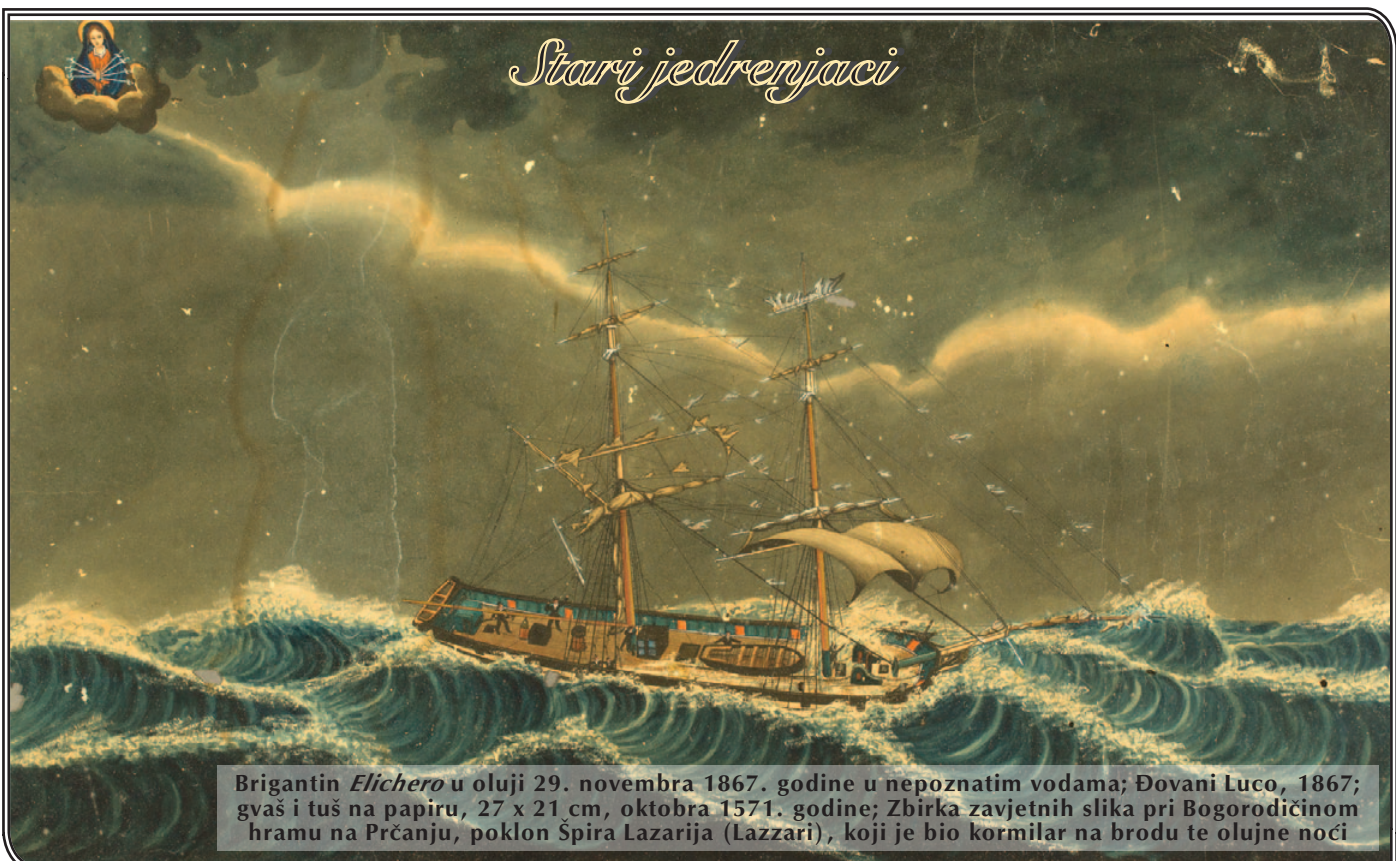
Pomorstvo

Rječnik

ŠKOLSKI BROD je brod namijenjen praktičnoj stručnoj nastavi budućih pomoraca, razvijanju njihovih pomorskih vještina i sklonosti prema pozivu u trgovačkoj ili ratnoj mornarici. Za tu svrhu namjenski se grade novi brodovi ili se postojeći prilagođavaju opremanjem učionica za nastavu, kabineta, radionica za vježbe.

Mogu biti jedrenjaci s pomoćnim motorom (npr. bark, barkantina, škuna) ili motorni brodovi. Školske brodove jedrenjake imaju samo veće pomorske zemlje. Tokom nastavne godine, u skladu s nastavnim programom, tim se brodovima obavljaju školske vožnje i duža krstarenja. Grade se od sredine XIX vijeka. Nekada su bili važan činilac u obrazovanju budućih iskusnih i izvježbanih pomoraca. U današnje doba jedrenjake i školskom namjenom slične brodove (na motorni pogon) zamjenili su višenamjenski funkcionalniji i znatno jeftiniji simulatori. Takođe, danas se veća pozornost u obrazovanju mladih pomoraca posvećuje pomorskoj strategiji, a umijeće upravljanja morem i vjetrom prepušteno je manjim brodovima i čamcima.

Stari jedrenjaci

Brigantin *Elichero* u oluji 29. novembra 1867. godine u nepoznatim vodama; Đovani Luco, 1867; gvaš i tuš na papiru, 27 x 21 cm, oktobra 1571. godine; Zbirka zavjetnih slika pri Bogorodičinom hramu na Prčanju, poklon Špira Lazarija (Lazzari), koji je bio kormilar na brodu te olujne noći